ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

площадь Советская, д.12, г.Арск, 422000

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Совет мәйданы, 12 нче йорт, Арча шәһәре, 422000

Тел. (84366)3-00-44, факс (84366)3-11-44. E-mail: archa@tatar.ru. www.arsk.tatarstan.ru

КАРАР

« 15 » май 2024 ел **№ 331**

2024-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү муниципаль программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, инновацион икътисад формалаштыруның мөһим компоненты буларак кече һәм урта эшмәкәрлекнең нәтиҗәле эшләве һәм үсеше өчен уңай шартлар тудыру, шулай ук аның Арча муниципаль районының социаль-икътисади үсеше бурычларын хәл итүгә керткән өлешен арттыру максатыннан, Арча муниципаль районы Башкарма комитеты карар бирә:

1. 2024-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүнең муниципаль программасын (алга таба - Программа) расларга (1 нче кушымта).

2. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының финанс-бюджет палатасына (Галимова С.П.) 2024-2028 елларга бюджет формалаштырганда программаны гамәлгә ашыруга финанс чаралары бүлеп бирүне күздә тотарга.

3. Арча муниципаль районы Башкарма комитетының түбәндәге карарларын үз көчен югалткан дип танырга:

- «2016-2020 елларга Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм һәм аны үстерү» муниципаль программасын раслау турында» 2016 елның 28 мартындагы 332 номерлы карар;

- «2016-2020 елларга Арча муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм һәм аны үстерү» муниципаль программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 28 мартындагы 332 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2018 елның 29 декабрендәге 1267 номерлы карары;

- «2016-2020 елларга Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм һәм аны үстерү» муниципаль программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының 2016

елның 28 мартындагы 332 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында» 2019 елның 15 мартындагы 138 номерлы карары;

4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (http://pravo.tatarstan.ru) һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка җиткерергә (http://arsk.tatarstan.ru).

5. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Арча муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары И.Н. Габделгазизовка йөкләргә.

Район башкарма комитеты җитәкчесе Р.М. Гатиятов

Муниципаль программаның паспорты

Муниципаль программаның исеме	2024-2028 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү муниципаль программасы (алга таба - Программа)
Муниципаль программаны эшләү өчен нигезләр	1. «Җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон. 2. «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон. 3. 2016 - 2021 елларга һәм 2030 елга кадәрге план чорына Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегиясе (11.12.2022 № 177). 4. 2022 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында конкуренция үсешенә ярдәм итү буенча чаралар планы («Юл картасы»).
Муниципаль программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты
Муниципаль программаның төп максаты	Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының тотрыклы үсеше өчен уңай шартлар тудыру.
Муниципаль программаның төп бурычлары	1. Уңайлы инвестицион климат булдыру. 2. Кеше капиталын торгызу һәм үстерү өчен шартлар тудыру. 3. Ял итү һәм эшләү өчен уңайлы территория булдыру. 4. Җирле үзидарә органнары эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген күтәрү. 5. Арча муниципаль районының финанс-икътисади үзтәэмин дәрәҗәсен күтәрү.
Муниципаль программаның төп чараларын башкаручылар	Арча муниципаль районы башкарма комитеты
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2024 - 2028 еллар

Муниципаль программаның максатларынаирешү индикаторлары	2028 елга түбәндәге күрсәткечләргә ирешү планлаштырыла: - район территориясендә эшләүче кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны - 1 445 бер.; - кече һәм урта эшмәкәрлектә, үзмәшгуль гражданнарны да кертеп, мәшгуль кешеләр саны - 8 600 кеше; - үзмәшгуль гражданнар саны - 3 730 кеше; - КУЭ өлкәсендә уртача айлык хезмәт хакы - 41 990 сум; - тулай территориаль продукт күләмендә КУЭ субъектлары җитештерә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) өлеше - 36,0 %; - җирле бюджетка КУЭ субъектларыннан салым һәм салым булмаган түләүләр күләме 152 800 мең сум.
Муниципаль программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары	Программаны финанслауның гомуми күләме район бюджеты акчалары исәбеннән: 2024 ел - 21 мең сум; 2025 ел - 21 мең сум; 2026 ел - 21мең сум; 2027 ел - 21 мең сум; 2028 ел - 21 мең сум. Искәрмә: Финанслау күләме фараз характерында һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына Арча муниципаль районы бюджеты корылышын исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

1 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ПРОБЛЕМАЛАРЫ ҺӘМ МАКСАТЫ

2024-2028 елларга Арча муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүнең муниципаль программасы (алга таба - Программа) «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнде. Программа кече һәм урта эшмәкәрлекне (алга таба - КУЭ) үстерүгә юнәлтелгән чараларны үз эченә ала.

КУЭ үсеше бүген җирле үзидарә органнары алдында торган күп кенә икътисади һәм социаль проблемаларны хәл итәргә мөмкинлек бирә. Кече һәм урта предприятиеләргә ярдәм итеп, бюджетның керем өлешен ныгыту гына түгел, территориянең нәтиҗәле социаль-икътисади үсешен тәэмин итү, халыкның мәшгульлеге проблемасын өлешчә хәл итү мөмкинлеге дә тудырыла.

Программаны гамәлгә ашыру чорында мәгълүмати һәм матди ресурсларны консолидацияләү, үсеш һәм өстенлекле юнәлешләрне билгеләү гамәлгә ашырылачак, шулай ук Программаның төп чараларын гамәлгә ашыру, кече һәм урта бизнеска ярдәм итү инфраструктурасын формалаштыру, КУЭ субъектларының финанс һәм мәгълүмат ресурсларына керә алуын киңәйтү башкарылачак.

1.1. Районның экономик-географик урыны һәм аның үзенчәлекләре турында төп мәгълүмат

Арча муниципаль районы Татарстан Республикасының көнбатыш Чулман аръягының төньяк өлешендәге үзәктә урнашкан иң эре районнарының берсе, ул 1930 елда төзелгән.

Административ үзәк -Арча шәһәре, Казансу елгасы ярында Татарстан Республикасы башкаласыннан 60 км ераклыкта урнашкан. Казан-Ижау линиясендә тимер юл станциясе, Казан-Киров автоюлы төене бар.

Арча муниципаль районы Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында уңайлы икътисади-географик урында, республика башкаласын Киров өлкәсе, Удмурт Республикасы һәм Пермь өлкәсе белән тоташтыручы

транспорт магистралендә урнашу сәбәпле, ресурс белән тәэмин ителеше җитәрлек дәрәҗәдә (файдалы казылмалар, урман, су, җир ресурслары).

Арча муниципаль районыннан Казан шәһәренә транспорт белән бер сәгатьтә барып җитү мөмкинлеге бар.

Арча муниципаль районы төньякта Марий Эл Республикасы һәм Татарстан Республикасының алты муниципаль районы белән чиктәш:

көнбатышта - Әтнә һәм Биектау муниципаль районнары белән;

көнчыгышта - Балтач һәм Саба муниципаль районнары белән;

көньякта - Теләче һәм Питрәч муниципаль районнары белән.

Арча муниципаль районы территориясендә 1843 кв.км мәйданда (Татарстан Республикасының гомуми мәйданының 2,72%) 49 659 кеше яши (Татарстан Республикасы халкының гомуми санынннан 1,24 %). Арча шәһәрендә 19 958 кеше яши (район халкының гомуми санынннан 40,2 %). 2020 елгы Бөтенроссия халык санын алу йомгаклары буенча (милләтен күрсәтеп), татарлар район халкының 91,3 %ын, руслар - 6,7 % ын тәшкил итә.

Арча муниципаль районында 1 шәһәр һәм 16 авыл җирлеге һәм алар составында 128 торак пункт бар.

1.2. Төп социаль-икътисади күрсәткечләр

2023 ел йомгаклары буенча тулай территориаль продукт (ТТП) күләме 18 млрд. 700 млн. сумнан артык, ягъни узган елга карата 101 % (2022 ел- 18 млрд. 203 млн. сум).

2023 елда район предприятиеләре тарафыннан 5 млрд. 800 млн. сумлык сәнәгать продукциясе җитештерелде, бу 2022 елга караганда 1,5 мәртәбә артык. Арча муниципаль районының сәнәгать җитештерүе индексы 2023 елда 138,6 % тәшкил итте, республикада 3 урын.

Төп капиталга инвестицияләр күләме 2023 елда 4 млрд. 300 млн. сум булды. Ул тискәре динамика белән характерлана - 2022 ел белән чагыштырганда кимү темпы 20% тәшкил итте.

Район буенча ваклап сату әйләнеше 2023 елның 9 аенда 4 378,9 млн. сум тәшкил итте, бу 2022 елның шул чорына караганда 5,7%ка күбрәк (2022 елның 9 аенда 4 143,0 млн. сум).

Халыкка түләүле хезмәтләрне шәхси эшмәкәрләр, предприятиеләр һәм төрле милек рәвешләрендәге оешмалар күрсәтә. Нигездә, алар район территориясендә яшәүче халык ихтыяҗына туры килә.

Эре һәм урта оешмалар буенча халыкка түләүле хезмәт күрсәтүләрне гамәлгә ашыру күләме 2023 елда 366,2 млн. сум тәшкил итте.

Халыкның тормыш дәрәҗәсен күтәрүне билгели торган төп фактор булып хезмәт хакы арту тора. Статистика мәгълүматларына караганда, бер хезмәткәрнең уртача хезмәт хакы 2023 елда 43 487,5 сум. Хезмәт хакы үсеше 2022 елга карата 27,2 % тәшкил итте. Җан башына акчалата керемнәр 25 822,1 сум тәшкил итте (2022 елга карата 14,1 %).

Эшсез гражданнар саны 2024 елның 1 гыйнварына 38 кеше, ә эшсезлек дәрәҗәсе - 0,15% (чагыштыру өчен: 01.01.2023 - 92 кеше, 0,36%). Хезмәт базарындагы киеренкелек дәрәҗәсе югары түгел, бер эшсезгә 4 тән артык вакансия туры килә.

1.3. Арча муниципаль районының аерым тармакларында эшмәкәрлек эшчәнлегенә анализ

КУЭнең Арча муниципаль районы икътисадына керткән өлеше елдан-ел арта. КУЭ субъектларының гомуми саны, эшләүчеләр саны, чыгарыла торган продукция, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр күләме арта, яңа технологияләр кертү исәбенә аларның ассортименты һәм сыйфаты яхшыра, бюджетның барлык дәрәҗәләренә салым кертемнәре үсә.

Мәгълүмат кырында нәтиҗәле эшли белгән, яңа трендлар, яңа тенденцияләр барлыкка килүне тиз үзләштерә белгән һәм тиз арада кире элемтә бирә алган, социаль юнәлешле һәм, иң мөһиме, социаль җаваплы эшмәкәрләр арта.

Бүген районда 1 370 КУЭ субъекты теркәлгән, шуларның 264е юридик зат һәм 1106сы шәхси эшмәкәр. КУЭ өлкәсендә (шул исәптән ШЭ һәм үзмәшгульләр) 8 375 кеше эшли, 2022 елга карата үсеш 11 %.

КУЭ субъектлары эшчәнлеге структурасы процентларда:

сәүдә - 43,8 %;

төзелеш - 12,1 %;

транспортировка һәм саклау - 8,7 %;

авыл һәм урман хуҗалыгы - 8,4 %;

эшкәртү производствосы - 8,4 %;

башкалар - 18,6 %.

1 нче таблица

күрсәткечләр	2021	2022	2023
КУЭ субъектлары саны, бер.	1 205	1 297	1 370
Барлык предприятие һәм оешмаларның уртача исемлек санында КУЭ хезмәткәрләренең (тышкы өстәмә эшләүчеләрдән башка) саны өлеше, %	33,74	34,22	34,75
КУЭтә уртача айлык хезмәт хакы, сум	22 673,7	25 013,10	28 210,43
ТТПда КУЭ субъектлары өлеше, %	35,4	35,5	35,5

КУЭ барлыкка килүгә һәм үсешенә илдә килеп туган икътисади вәзгыять һәм аның белән бәйле барлык муниципаль берәмлекләр өчен уртак проблемалар җитди йогынты ясый, атап әйткәндә:

- эшмәкәрлек эшчәнлеген уңышлы башлау өчен старт капиталы һәм һөнәри әзерлек булмау, шулай ук эшкуарлык эшчәнлеген үстерүгә акчалар булмау;

- КУЭ инвестиция активлыгының йомшак булуы;

- әйләнеш капиталын тулыландыру өчен финанс-кредит механизмнарын куллануның чикләнгән мөмкинлекләре һәм, кагыйдә буларак, кредит оешмалары өчен залог белән тәэмин ителешнең җитәрлек булмавы;

- эшмәкәрлек эшчәнлегенең төрле мәсьәләләре буенча, бигрәк тә авыл җирлекләрендә, КУЭ субъектларына җитәрлек дәрәҗәдә мәгълүматлылык җитмәү;

- КУЭ субъектларының финанс, мөлкәт ресурсларыннан файдалана алуының чикләнгән булуы;

- хокукый, финанс, салым законнары мәсьәләләрендә КУЭ һәм шәхси эшмәкәрлекнең күп кенә җитәкчеләрен һәм белгечләрен әзерләүнең дәрәҗәсе түбән булу;

- һөнәри уку йортлары булмау сәбәпле, яшьләрнең җирлекләрдән китүе.

Эшмәкәрлек үсешенә йогынты ясый торган факторларны анализлау шуны күрсәтә: булган проблемаларны эшмәкәрлек субъектларының, аларның иҗтимагый берләшмәләренең, аңа ярдәм итү структураларының, дәүләт хакимияте башкарма органнарының һәм җирле үзидарә органнарының берләшкән тырышлыгы һәм килешенгән гамәлләре белән хәл итәргә мөмкин. Озак вакытка исәпләнгән комплекслы һәм эзлекле алым кирәк. Сроклар, ресурслар, башкаручылар буенча чараларны гамәлгә ашыруны бәйләүне тәэмин итүче программа - максатлы ысулларны куллануны, шулай ук идарә итү һәм контроль процессын оештыруны күздә тота.

Агросәнәгать комплексы. Авыл хуҗалыгы традицион рәвештә районның төп икътисади эшчәнлеге булып тора (39,5 %), аның белән бергә нигезне төзелеш (12 %) һәм сәнәгать кебек тармаклар тәшкил итә (10 %).

Грант ярдәме алган 22 фермер хуҗалыгы эшчәнлеген дәвам итә. Шул исәптән «Гаилә фермасы» программасында 7, яшь фермерларга ярдәм программасы буенча 11 һәм «Агростартап» программасында 4 кеше катнаша. 2023 елда 1 катнашучы 40 баш сыерга исәпләнгән сөт фермасы төзү буенча «Агростартап» грантында җиңүче булды.

10 кооператив эшчәнлек алып бара, шуларның 6сы грантлар алды. Ашыт, Хәсәншәех, Буран, Аргамак кооперативлары халыктан сөт җыю белән шөгыльләнә, продукцияне сатып алуны субсидияләү программасында катнашалар һәм үз вакытында кооператив әгъзаларына җиткерәләр. Продукция сатудан кергән табыш 1 млрд. 610 мең сум тәшкил итте, бу узган елга караганда 24 процентка артык. Алга таба үсеш перспективасы булып кооперативларга шәхси ярдәмче хуҗалыкладан күбрәк яңа әгъзаларны җәлеп итү, халыкның авыл хуҗалыгы продукциясен сатудан керемнәрен арттыру тора.

Районда мөгезле эре терлекләр үрчетү буенча 4 нәсел хуҗалыгы, ат үрчетү буенча бер хуҗалык һәм сарык үрчетү буенча бер хуҗалык эшли. Районда булган терлекләрнең токымлы һәм продуктив сыйфатларын яхшырту буенча максатчан эш дәвам итә. 2023 елда «Сәлахов А.Ш.» КФХ совет авыр токымлы атлар үрчетү буенча

нәселле репродуктор статусын алды. Әлеге хуҗалык 2013 елдан ат үрчетү, кымыз һәм казылык җитештерү белән шөгыльләнә.

Кулланучылар базарын үстерү. 2024 елда халыкка күпләп һәм ваклап сату, көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өлкәсендә 448 КУЭ субъекты эшчәнлек алып бара.

Арча районында кулланучылар базарының хәле соңгы елларда тотрыклы кала, ваклап сату әйләнешендә уңай үсеш саклана.

Челтәр кибетләре өстәмә эш урыннары тудыра. Районда федераль һәм төбәк ваклап сату челтәре компанияләре эшчәнлек алып бара, аларның иң эреләре: азык-төлек кибетләре - «Магнит» (4 кибет); «Пятерочка» (7 кибет), «Победа» (1 кибет), «Светофор» (1 кибет), «Находка» (1 кибет), азык-төлек булмаган: «Рубль Бум» (1 кибет), «Магнит Косметик» (2 кибет), «Илфани» (1 кибет), «DNS» (1 кибет), «Fix Price» (1 кибет), «Звениговский» (3 кибет), «Бристоль (6 кибет), «РусАлка» (1 кибет), «Красное и белое» (1 кибет).

Җирле челтәр компанияләре: «Тайд-Фойл» фирмасы ҖЧҖ (9 кибет), «Круг» фирмасы ҖЧҖ (3 кибет).

Җәмәгать туклануы өлкәсе дә бер урында тормый, яңа кафелар барлыкка килә, ашханәләр интерьерларын яхшырта, пекарня һәм кондитер кибетләре ассортиментларын киңәйтә.

Җәмәгать туклануы хезмәтләре базары берничә кафе, ресторан һ. б. дан тора. Аларның иң популярлары -«Татарская усадьба», «Сабантуй», «Тылсым», «Западный», «Царская усадьба» рестораннары, «1+1 Cafe Lounge», «Date and Coffee», «Весна», «Леонор» кафелары. Шулай ук шәхси эшмәкәрләр ачкан суши-барларның, пиццерия һәм бургер сатуның берничә төре эшләп килә.

Ел дәвамында Арча муниципаль районы территориясендә даими рәвештә авыл хуҗалыгы ярминкәләре уздырыла, бу шәхси җитештерүчеләргә үз продукциясен сатуда һәм продукцияне сату өчен өстәмә каналлар булдыруда ярдәм булып тора.

«АгроТрейд» кулланучылар кооперативы расланган график нигезендә ерак авылларда яшәүчеләрне беренчел кирәк-ярак товарлар белән тәэмин итә.

Безнең район эшмәкәрләре торган саен электрон сәүдә мәйданчыкларын ышанычлырак үзләштерәләр. Әйтик, әгәр 2022 елда маркетплейска 215 эшмәкәр чыккан булса, 2023 елда аларның саны 311 житте.

Туристлык индустриясе. Арча районында 3 объектта “Кырлай” шәһәр яны комплексы (гомуми номер фонды - 86 урынлык 24 номер), Көнбатыш кунакханәсе (гомуми номер фонды - 40 урынлык 13 номер) һәм “Арча” кунакханәсе (гомуми номер фонды - 24 урынлык 12 номер) урнашкан. “Кырлай” комплексы базасында түбәндәге төр хезмәтләр каралган: тимераякта яки чаңгыда шуу, бильярд уйнау, атларда йөрү, утынлы мунча керү, велосипедта йөрү, шашлык әзерләү һәм табигатьтә ял итү ысуллары. Комплекс каршында татар милли кухнясы менюсы тәкъдим ителә торган ресторан урнашкан. Яңа пешерелгән камыр ризыклары һәм аны әзерләү буенча осталык дәресләре тәкъдим итә торган пекарня, шулай ук үлән чәйләре һәм витаминлы коктейльләре булган бар бар.

Сәламәтлек саклау. Шәхси сәламәтлек саклау системасы берничә субъекттан тора: «АрскМед» ҖЧҖ, «Август» ҖЧҖ, «Гемотест» һәм «KDL» медицина лабораториясе, «Адым» медицина үзәге, 2 шәхси стоматология һәм 16 даруханә.

Шәхси сәламәтлек саклау системасында гамәлгә ашырыла торган медицина эшчәнлеге төрләре структурасында нигездә лаборатор тикшеренүләр, стоматология, диагностика төрләре, косметологик хезмәтләр тәкъдим ителә. Шәхси сәламәтлек саклау системасында терапия профилендәге белгечлекләр бердәнбер буларак тәкъдим ителә.

Полиграфия һәм типография хезмәтләре. Полиграфия хезмәтләре базарын берничә оешма тәкъдим итә. «Ильком» полиграфия хезмәтләре үзәге һәм «Грарт» студиясе аеруча популяр. Оешмалар бастырып чыгару, дизайн, макетлар эшләү һәм график рәсмиләштерү, сайтлар төзү хезмәтләре күрсәтә.

Транспорт һәм элемтә. Арча муниципаль районында төп транспорт төрләре булып тимер юл һәм автомобиль юллары тора.

Шәһәр маршрутларында пассажирлар йөртүне 1 шәхси предприятие - «Арча АТП» ҖЧҖ башкара. 55 автобус бар, алар 5 торак пунктка йөри (Лесхоз, Иске Айван авылы, Миржәм авылы, Сәрдәбаш авылы, Яңа Кенәр авылы).

Шулай ук такси заказы сервисы - ЯндексGo эшли, ул пассажирларга мобиль кушымта ярдәмендә автомобильләр чакыртырга мөмкинлек бирә.

Пассажирлар йөртү базары түбән концентрация һәм үсеш алмаган көндәшлек мохите белән характерлана.

Район территориясендә торак-коммуналь хезмәтләр «Жилкомбытсервис» ҖЧҖ, «Водоканал-сервис» ҖЧҖ, «Тепло-Сервис» ҖЧҖ тарафыннан күрсәтелә. Торак-коммуналь хезмәтләргә халык тарифлары гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән индекслар чикләрендә расланган.

Яшьләр эшмәкәрлеген үстерү. Яшьләр эшмәкәрлеге федераль дәрәҗәдә дә, төбәк дәрәҗәсендә дә ярдәмнең актуаль өлкәләреннән берсе булып тора. Гамәлдәге эшмәкәрлек яшьләрдә бик көчле һәм динамик үсеш ресурсы күрәләр. Яшьләр яңа технологияләргә бик тиз җайлашалар, аларны актив куллана, һәм яңа ресурслар белән аралашканда чикләүләрдән курыкмый һәм даими рәвештә үзләрен тормышта табуның инновацион юлларын эзли. Хәзер тормышның барлык өлкәләренә актив үтеп керә торган мәгълүмати технологияләр дөньясы - яшьләр һәм үсеп килүче буын дөньясы. Алар инициативалы, мобиль, каршылыклардан курыкмый, өйрәнергә сәләтле, яңалыкка омтыла. Күпчелек мәгълүмати ресурслар һәм эшкуарлар өчен файдалы порталларны урта буын үзләштерә алмый.

Арча муниципаль районы икътисадын формалаштыру өчен яшьләр эшмәкәрлеген үстерү мөһим моментларның берсе булып тора. Яшь кешеләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә җәлеп итү - кече бизнесның өлешен арттыру гына түгел, ә яшьләрне эш белән тәэмин итү проблемасын хәл итү дә.

Яшьләр эшмәкәрлеген пропагандалау икътисади эшчәнлек өлкәсендәге вәзгыятьне төзәтергә мөмкинлек бирәчәк, шулай ук яшь буынны кече һәм урта бизнесны үстерүгә юнәлдерәчәк.

Яшьләр эшмәкәрлеге субъекты дигәндә шәхси эшмәкәр буларак теркәлгән һәм студент яки һөнәри белем бирү учреждениесен тәмамлаган 35 яшькә кадәрге (кертеп) физик зат аңлашыла.

Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтенә зур игътибар бирелә. Яшь кешеләрнең потенциалын үстерүгә һәм активлаштыруга зур акчалар тотыла. Яшьләр яшьтән үк лидерлык һәм социаль проектлау өлкәсен өйрәнәләр.

Социаль эшмәкәрлек. Россия икътисады өчен социаль эшмәкәрлек чагыштырмача яңа категория булып тора, чөнки ул социаль проблемаларны хәл итүгә яңа алым.

Социаль эшмәкәрлекне кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының социаль проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән социаль җаваплы эшчәнлегенә кыю рәвештә кертергә мөмкин. Социаль эшмәкәр инновацияләр кертү аша ил икътисадына уңай йогынты ясый, элек таләп ителмәгән ресурсларны туплый. Социаль эшмәкәрләр инвестицияләр кертергә һәм үз идеяләрен тормышка ашыруда курыкмаска әзер, бу аларның эшчәнлек масштабын үстерергә ярдәм итә. Шулай итеп, ничек кенә булмасын, социаль эшмәкәрлек базасы булып бизнес кысаларындагы глобаль проблемалардан "җәмгыятьне коткару" идеясе һәм социаль миссияне үтәү тора.

Социаль эшмәкәрлек модельләре сыйфатында түбәндәге формаларны аерып күрсәтергә мөмкин: 1) товарлар җитештерү; 2) социаль әһәмиятле хезмәтләр һәм эшләр күрсәтү, шул исәптән аерым категориядәге гражданнар өчен.

Барыннан да элек, инвалидларны, 3 яшькә кадәрге балалары булган аналарны, балалар йортларын тәмамлаучыларны, шулай ук конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү датасына кадәрге 2 ел дәвамында иректән мәхрүм итү урыннарыннан азат ителгән затларны, күрсәтелгән категориядәге гражданнарның хезмәткәрләренең уртача исемлек саны 50 %тан да ким булмаганда, ә хезмәт өчен түләү фондындагы өлеш кимендә 25 % булганда, эш белән тәэмин итү;

Социаль эшмәкәрлек үсеше җәмгыять тормышына уңай йогынты ясый торган күп факторларны үз эченә ала:

- социаль ярдәм: халыкның социаль якланмаган катламнары белән эшләү, халыкның социаль якланмаган төркемнәрен социальләштерү һәм ресоциализацияләү, билгеле бер яшәү урыны булмаган затларны эшкә урнаштыруга юнәлтелгән проектларны гамәлгә ашыру;
- халыкның үзмәшгульлеген тәэмин итә торган социаль проектларны гамәлгә ашыру чаралары буенча халыкны эш белән тәэмин итү, социаль оешмалар өчен эш урыннары булдыру;
- дәүләт өстенлек иткән шәхси социаль эшкуарлык проектларын гамәлгә ашыру юлы белән барлык дәрәҗәдәге бюджетларга йөкләнешне киметү хисабына төбәкләрнең социаль-икътисади нәтиҗәлелеген үстерү. Бу бурычлар мәктәпкәчә, махсуслаштырылган һәм өстәмә белем бирү, сәламәтлек саклау (шул исәптән өлкән хосусый картлар йортларны), массакүләм спортны һ.б. үстерү өлкәсендә куела;
- территориаль үсеш шәһәр мохитен тулыландыру һәм территориаль элемтәне арттыру, шул исәптән файдаланылмый торган җирләрне үстерү һәм транспорт инфраструктурасын булдыру хисабына;
- социаль эшмәкәрләр тарафыннан мәдәни учреждениеләрнең потенциалын максималь нәтиҗәле файдалану юлы белән мәдәни мохитне үстерү.

Социаль эшмәкәрлек традицион бизнес һәм хәйрия киселешендә тирбәлә. Алынган матди чаралар хуҗалар арасында бүленми, ә реинвестицияләнә, бу социаль эшмәкәрлекнең аермалы үзенчәлеге булып тора.

Социаль эшмәкәрлек критерийлары.

1. Социаль йогынты. Әлеге критерий социаль нәтиҗәнең күләмен күрсәтә.

2. Социаль инновацияләр - социаль проблемаларны хәл итүдә яңа уникаль алымнар.

3. Үзфинанслау - предприятиенең үз эшчәнлекләреннән алынган керемнәр хисабына эшчәнлеген тәэмин итү сәләте.

4. Оешманың социаль хезмәт күрсәтүләре таралу дәрәҗәсе. Әлеге критерий социаль оешма эшчәнлеге күләмен үстерүнең мөмкинлеген яки мөмкин булмавын күрсәтә.

Бүгенге көндә Россиядә социаль эшмәкәрлек субъектларының эшчәнлеген контрольдә тотучы бердәм закон юк. Шул ук вакытта социаль бизнеска ярдәм инде 2012 елдан бирле гамәлдә - ул вакытта әлеге максатларга субсидияләр алган алты төбәк катнашкан программа эшли башлады. Шуңа бәйле рәвештә социаль эшкмәкәрлекне үстерү һәм популярлаштыру эше дәвам итә.

Сәнәгать паркларының үсеше. Район икътисады өчен тагын бер мөһим юнәлеш- сәнәгать инфраструктурасын үстерү. Район территориясендә 2 аккредитация узган сәнәгать паркы эшли. Резидентлар саны -18 предприятие, эшләүчеләр саны - 287 кеше. Резидентлар әйләнеше 2022 ел белән чагыштырганда 33 процентка артты һәм 2 млрд. 700 млн. сум тәшкил итте.

«Арча» сәнәгать паркы: парк мәйданы - 21,1 га, резидентлар саны - 8. Эшчәнлекнең төп төрләре: сөт эшкәртү, яшелчә эшкәртү һәм куе сөт алмаштыргычлар җитештерү цехы, премикслар һәм катнаш азык җитештерү, тимер-бетон эшләнмәләрнең кече формаларын җитештерү, кондитер ризыклары җитештерү, металл конструкцияләр җитештерү цехы.

ИП Фасахиев Д.Ш. сәнәгать паркы: мәйданы - 3,1 га, резидентлар саны - 10. Эшчәнлекнең төп төрләре: сэндвич панельләр, полиэтилен торбалар, абзар җиһазлары җитештерү, авыл хуҗалыгы агрегатларын һәм двигательләрен ремонтлау.

Сәнәгать паркының уңышлы эшчәнлеге нәтиҗәле идарәче компания булуга, яңа производстволар урнаштыру өчен кирәкле инженерлык инфраструктурасы белән тәэмин ителүгә бәйле.

2023 елда «Арча» сәнәгать паркының идарәче компаниясе инженерлык, энергетика һәм юл инфраструктурасы объектларын төзү, модернизацияләү һәм реконструкцияләү өчен сайлап алу узды. Сәнәгать паркы территориясендә 69 млн. сумлык яңа канализация челтәрләре төзү планлаштырыла. 2022 елда сәнәгать паркы территориясендә 1,7 км озынлыкта автомобиль юлы төзелде.

2023 елның 1 кварталында шәхси эшкуар Гайнетдинов Руслан кондитер ризыклары җитештерү цехы төзеде, инвестицияләр күләме 45 млн. сум тәшкил итте.

Тагын бер цех төзүгә кирәште, инвестицияләр күләмен 50 млн. сум, хезмәткәрләр санын 100 кешегә җиткерергә уйлый.

Терлекчелек комплекслары биналары өчен металл каркаслар чыгаручы «ПромАрск» ҖЧҖ предприятиесе, шулай ук абзар җиһазлары чыгаручы предприятие сәнәгать паркының идарәче компаниясе тарафыннан төзелгән бинаны арендага алды һәм үз эшчәнлеген башлап җибәрде. Бүгенге көндә идарәче компания «ПромАрск» ҖЧҖ алга таба җитештерүен киңәйтү өчен тагын бер бина төзи.

Идел буе катнаш азык һәм премикслар җитештерү заводы 2 мең кв. метр мәйданда склад биналары төзеде, инвестицияләр күләме 50 млн. сум тәшкил итте.

1.4. Муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары

Әлеге муниципаль программаның максаты - Арча муниципаль районында КУЭ нең тотрыклы үсеше өчен уңай шартлар тудыру, муниципальара кооперация элемтәләрен үстерү нигезендә Арча муниципаль районы халкының тормыш сыйфатын яхшырту, инвестицион җәлеп итүчәнлекне арттыру.

Әлеге максатка ирешү өчен түбәндәге бурычлар хәл ителергә тиеш:

- уңайлы инвестицион климат булдыру.
- кеше капиталын торгызу һәм үстерү өчен шартлар тудыру.
- ял итү һәм эшләү өчен уңайлы территорияләр булдыру.
- җирле үзидарә органнары эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген күтәрү.
- Арча муниципаль районының финанс-икътисади үзтәэмин дәрәҗәсен күтәрү.

Күрсәтелгән максатлар һәм бурычлар гражданнарны мөстәкыйль эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруга стимуллаштыруга, кече һәм урта предприятиеләрнең җитештерелгән продукциянең гомуми күләменә һәм район бюджеты керемәнә керткән өлешен арттыруга, консультация хезмәтләре күрсәтү, кече предприятиеләрнең инновацион активлыгын стимуллаштыру юлы белән эшмәкәрләргә эшчәнлекләренең башлангыч стадиясендә ярдәм итү өчен инфраструктура булдыру һәм үстерү.

2 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ВАКЫТЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары турындагы мәгълүмат 2 нче таблицада чагыла.

2 нче таблица

Муниципаль программасы гамәлгә ашыру срогы	**Муниципаль программаны гамәлгә ашыру этаплары**	**Муниципаль программа этабын гамәлгә ашыруның турыдан-туры нәтиҗәләре**
2024 – 2028	КУЭ не консультация һәм мәгълүмат ярдәме белән тәэмин итү	КУЭ субъектлары өчен мөмкин булган һәм сыйфатлы мәгълүмат.
	Муниципаль заказлар үтәү өчен КУЭ субъектларын җәлеп итү	Конкурсларда һәм аукционнарда катнашучы КУЭ субъектлары санын арттыру.
	КУЭ субъектлары товарларын (эшләрен, хезмәт күрсәтүләрен) күргәзмә-ярминкә чараларында катнашу юлы белән алга җибәрүгә ярдәм итү	Сату базарларын киңәйтү һәм аны сыйфатлы товарлар белән туендыру.
	Район территориясендә халыкның һәм эшмәкәрлек мохитенең эшлекле активлыгын үстерү	Арча муниципаль районында КУЭ үсеше өчен өстенлекле һәм социаль әһәмиятле бурычлар исемлеген раслау һәм аларны гамәлгә ашыру.
	Социаль эшмәкәрлекне үстерү һәм аңа ярдәм	Социаль эшмәкәрләр күрсәтә торган хезмәтләрнең тулылыгы һәм үтемлелеге.
	Кулланучылар кооперациясен үстерү	Авыл хуҗалыгы товар җитештерүчеләренең һәм авыл халкының керемнәрен арттыру. Кече хуҗалыкларда авыл халкының мәшгульлеген арттыру.
	Эчке туризмны үстерү	Туризм һәм кунакчыллык өлкәсендә эшләүче КУЭ субъектлары санын арттыру, шулай ук туристлык индустриясендә ихтыяҗ булган хезмәтләр санын арттыру.
	Районның инвестицион җәлеп итүчәнлеген формалаштыру	Яңа инвестицион проектлар булу.

3 нче бүлек. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ АЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ

Муниципаль программаның төп чаралары турында мәгълүмат 3 нче таблица нигезендәге формада чагыла.

Программа чараларын җирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

3 нче таблица

№	Чара исеме	Үтәү вакыты	Чараны башкаручылар	Район бюджеты акчалары хисабына финанслау күләме (мең сум)					
				2024	2025	2026	2027	2028	Барлыгы
1. КУЭны консультация һәм мәгълүмат ярдәме белән тәэмин итү									
1.1	КУЭ субъектлары өчен ярдәмнең гамәлдәге чаралары турында мәгълүмати брошюралар һәм буклетлар эшләү.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	30,0
1.2	Арча муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчеләре һәм белгечләре, башка кызыксынган хезмәтләр белән «түгәрәк өстәлләр» оештыру, эшкуарлыкның эшлекле очрашулары	Квартал саен	Икътисад һәм финанс бүлеге, УСХиП, ЦЗН, ФНС	-	-	-	-	-	-
1.3	КУЭкә ярдәм чаралары турында Арча муниципаль районының рәсми сайтында, шулай ук WhatsApp һәм Telegram мессенджерларында мәгълүмат урнаштыру.	Даими	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
1.4	КУЭкә ярдәм һәм аны үстерү өлкәсендә уздырыла торган чараларны мәгълүмати тәэмин итү	Даими	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
1.5	КУЭ вәкилләренең алдынгы эш тәҗрибәсен тарату, ММЧ аша эшкуарның уңай имиджын булдыру	Даими	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
1.6	Үзмәшгуль гражданнар өчен махсус салым режимы турында халыкка мәгълүмат җиткерү	Даими	Икътисад һәм финанс бүлеге, Мәшгульлек үзәге	-	-	-	-	-	-

2. Муниципаль заказлар үтәү өчен КУЭ субъектларын җәлеп итү									
2.1	Товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрнең дәүләт һәм муниципаль сатып алуларының, шулай ук хуҗалык субъектлары тарафыннан сатып алуларның ачыклыгын һәм һәркем файдалана алырлык булуын тәэмин итү.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
3. КУЭ субъектлары товарларын (эшләрен, хезмәт күрсәтүләрен) күргәзмәләр-ярминкә чараларында катнашу юлы белән үстерүгә ярдәм итү									
3.1	Ваклап сату базарларында һәм ярминкәләрдә ваклап сату сәүдәсен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру (сатыла торган продукциягә бәяләр билгеләү буенча гражданнарның ирекле ихтыяр белдерүләрен тәэмин итү).	Ел саен	Икътисад һәм финанс бүлеге, УСХиП	-	-	-	-	-	-
3.2	Булачак ярминкәләр турында халыкка вакытында хәбәр итү.	График нигезендә	Икътисад һәм финанс бүлеге, УСХиП	-	-	-	-	-	-
3.3	Районда вакыйгалы чаралар вакытында әйдәп баручы предприятиеләрнең күргәзмәләрдә катнашуын оештыру.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
4. Район территориясендә халыкның һәм эшкуарлык мохитенең эшлекле активлыгын үстерү									
4.1	Үзмәшгуль гражданнар өчен "Мой налог"ның яңа кушымтасы турында халыкка хәбәр итү.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
4.2	Эшмәкәрләр һәм икътисади актив халык белән стратегик сессия үткәрү.	Квартал саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
4.3	Контроль-күзәтчелек органнары вәкилләре белән эшмәкәрләрне кабул итүне оештыру.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
4.4	Район башлыгының эшмәкәрләр белән “әңгәмә” форматында киңәшмәсен оештыру.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-

4.5	Эшмәкәрләрнең дәүләт ярдәме чараларында катнашуын оештыру (консультация бирү, документлар әзерләүдә ярдәм).	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
5. Социаль эшмәкәрлекне үстерү һәм аңа ярдәм итү									
5.1	Оптимальләштерү чаралары нәтиҗәсендә азат ителә торган социаль өлкә учреждениеләре мөлкәтен муниципаль казнага тапшыру регламентын эшләү.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
5.2	Социаль эшмәкәрлек өлкәсендә компетенцияләрне үстерү буенча укыту һәм агарту чаралары (уку семинарлары, түгәрәк өстәлләр, социаль эшмәкәрлеккә өйрәтү һ.б.).	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	25,0
5.3	Социаль эшмәкәрлек субъектларын мәгълүмати-аналитик һәм юридик яктан озата бару (социаль эшмәкәрләр һәм СОНКО мөрәҗәгатьләрен кабул итү, консультация һәм мәгълүмати ярдәм).	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
6. Кулланучылар кооперациясен үстерү									
6.1	Җитештерелә торган продукцияне эре сәүдә челтәрләре аша сатуда ярдәм күрсәтү.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
6.2	Кооперативларның матди-техник базасын үстерүгә дәүләт ярдәме программаларында катнашуын оештыру.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
7. Эчке туризмны үстерү									
7.1	Туристлар өчен күрсәтмә мәгълүмат материалын эшләү һәм тәэмин итү (белешмәлекләр, брошюралар, календарьлар, блокнотлар һ.б.)	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	50,0

7.2	Арча районы сайтының мәгълүмат тулыландыру	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
7.3	Гомуми тематикага бәйле туристик маршрутлар эшләү («Мәгърифәтчеләр һәм язучылар урыннары буенча, Тукай урыннары буенча, Танылган мәгърифәтчеләр, мәдрәсәләр, Татарстанның халык язучылары һ.б.)	2024	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
7.4	Теге яки бу туристик продуктны үстерү өчен грантлар нигезендә конкурсларда катнашу.	Ел саен	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
8. Районның инвестицион җәлеп итүчәнлеген формалаштыру									
8.1	Инвентаризацияләү һәм кулланылмаган җитештерү мәйданнары реестрын булдыру, шул исәптән җир кишәрлекләренекен дә.	2024	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
8.4	Инвестиция мәйданчыклары реестрын районның рәсми сайтында урнаштыру һәм аны актуаль хәлдә тоту	Даими	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-
8.5	Инвестицион проектларны «Бер тәрәзә» принцибы буенча гамәлгә ашыру	Даими	Икътисад һәм финанслар бүлеге	-	-	-	-	-	-

4 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА БЕЛӘН ИДАРӘ ИТҮ ҺӘМ АНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Программаның үтәлешен планлаштыруны, үзара бәйләнешне, координацияне һәм гомуми контрольне Арча муниципаль районы Башкарма комитеты гамәлгә ашыра, ул ел саен Программа чараларының максатчан күрсәткечләрен, Программаны гамәлгә ашыру механизмын һәм башкаручылар составын аныклый, чараларны үтәү өчен җаваплы субъектлардан Программаны үтәлеше турындагы белешмәләрне соратып ала.

Программаны гамәлгә ашыру, аны башкару срокларын, бюджет ассигнованиеләрен күрсәтеп, чаралар исемлеге булган еллык план нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программага үзгәрешләр кертү Программа чараларын җаваплы башкаручы яки Татарстан Республикасы Хөкүмәте йөкләмәләрен үтәү өчен билгеләнгән таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

5 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА МАКСАТЛАРЫНЫҢ ИНДИКАТОРЛАРЫ

Муниципаль берәмлекнең КУЭ үсешенә юнәлдерелгән программа чараларын гамәлгә ашыру КУЭтә эшләүчеләрнең өлешен һәм КУЭ эшчәнлегенең икътисади күрсәткечләрен арттыру, көндәшлеккә сәләтле продукция җитештерүне тәэмин итү, җирле бюджетларның керем өлешен үстерү, халыкның тормыш дәрәҗәсен күтәрү, хезмәт базарындагы хәлне яхшырту, урта сыйныф булдыруны тәэмин итү мөмкинлеген бирәчәк. Программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү Программаның төп максатчан күрсәткечләренә ирешүне мониторинглау юлы белән аларның үтәлеше турындагы еллык чыгышта башкарыла.

Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисади нәтиҗәлелеге 2028 елга билгеләнгән максатчан индикаторларга ирешү дәрәҗәсе буенча бәяләнә.

Индикаторлар составы турындагы мәгълүмат 4 нче таблицада китерелә.

4 нче таблица

Индикатор исеме	Үлчәү берәмлеге	Күрсәткечләр төп 2023 елда	2024	2025	2026	2027	2028
Район территориясендәге КУЭ субъектлары саны	берәмлек	1 370	1 385	1 400	1 415	1 430	1 445
шул исәптән юридик затлар	берәмлек	264	269	274	279	284	289
ШЭ	берәмлек	1 106	1 116	1 126	1 136	1 146	1 156
Үзмәшгуль теркәлгән гражданнар саны		3 624	3 645	3 666	3 687	3 708	3 730
Кече һәм урта эшмәкәрлектә мәшгульләр саны, үзмәшгуль гражданнарны да кертеп	кеше	8 375	8 420	8 465	8 510	8 555	8 600
КУЭ өлкәсендә уртача айлык хезмәт хакы	сум	28 210,43	30 664,7	33 179,2	35 900,0	38 843,7	41 990
Тулай территориаль продукт күләмендә КУЭ субъектлары җитештерә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) өлеше	%	35,5	35,6	35,7	35,8	35,9	36,0
КУЭ субъектларыннан җирле бюджетка салым һәм салым булмаган түләүләр күләме	мең сум	147 483,8	148 549,2	149 625,1	150 711,8	151 766	152 800

6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЧЕН КИРӘКЛЕ РЕСУРСЛАР

Муниципаль программа чараларын тәэмин итү түбәндәге рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

- финанс ярдәме;
- мөлкәти ярдәм;
- мәгълүмати ярдәм;
- консультация ярдәме.

5 нче таблица

Финанслау чыганаклары	2024	2025	2026	2027	2028	Барлыгы
Барлыгы, мең сум	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0	105,0
шул исәптән Федераль бюджет	-	-	-	-	-	-
Республика бюджеты	-	-	-	-	-	-
Җирле бюджет	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0	105,0
Башка чыганаклар	-	-	-	-	-	-

ПРОКУРАТУРА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ПРОКУРАТУРА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ПРОКУРАТУРА АРСКОГО РАЙОНА
Галактионова ул., 1, Арск, 422000

399717 255308

Руководителю исполнительного комитета Арского муниципального района Республики Татарстан

Гатиятову Р.М.

02.05.2024 №01-01-2024/289-24-20920009

На №192-И от 18.04.2024

Сообщаю, что прокуратурой Арского района рассмотрен проект постановления исполнительного комитета Арского муниципального района «Об утверждении муниципальной программы развития малого и среднего предпринимательства в Арском муниципальном районе Республики Татарстан на 2024-2028 годы».

Содержащиеся в проекте постановления нормы достаточны для достижения цели правового регулирования. Правила юридической техники соблюдены. Проект постановления не содержат коррупциогенных факторов. Нарушений требований федерального и республиканского законодательства не выявлено.

Замечаний по рассмотренному проекту НПА не имеется.

Прокурор района

старший советник юстиции Р.Р. Каримов

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

Сертификат 00E580F2165E92D16E7363462FE149C16B
Владелец **Каримов Ринат Раисович**
Действителен с 28.11.2023 по 20.02.2025

Р.Н. Юсупов, тел.: (84366) 3-21-80

Прокуратура Арского района Республики Татарстан
№ 01-01-2024/289-24-20920009